

Udmøntning af Fødevarer- og landbrugspakkens afsnit vedr. vandløb

Det videre arbejde med vandløb i regi af vandområdeplanerne omfatter 3 elementer i henhold til Fødevarer- og landbrugspakken.

1. Afgræsning af vandløb omfattet af vandplanlægningen
2. Kvalificering og revision af udpegningen af kunstige og stærkt modificerede vandløb
3. Særligt om afvanding i små vandløb omfattet af vandplanlægningen

Den videre udmøntning af Fødevarer- og landbrugspakken er for de 3 punkter uddybet i nedenstående.

1. Afgræsning af vandløb omfattet af vandplanlægningen

Partierne bag Fødevarer- og landbrugspakken er enige om, at vandløb omfattet af vandplanlægningen med oplande under 10 km² skal gennemgås, da der fremadrettet ikke skal indgå smalle, flade og gravede vandløb eller vandløb med begrænset økologisk potentiale i vandområdeplanerne. Kommuner og lokale vandråd skal inddrages i arbejdet.

Når vandrådene formelt er nedsat, skal de små vandløb gennemgås af kommuner og vandråd med henblik på at melde tilbage til Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA), om konkret lokal viden understøtter, at vandløb ud fra de i aftalen anførte kriterier tages ud eller om den lokale viden tilsiger, at de skal bibeholdes i vandområdeplanerne. Efter deres indmelding skal der træffes politisk beslutning om et endeligt vandløbstema. Det er således først efter kommuner og vandrådernes gennemgang, at vandløb udtages af vandplanlægningen, da dette sker ved politisk beslutning.

Kommunerne gives desuden mulighed for, på baggrund af rådgivning fra vandrådene, at komme med yderligere forslag til at udtage små vandløb, hvis deres lokalkendskab viser, at der er små vandløb, som nok på papiret møder kriterierne til at være inde i planerne, men i virkeligheden ikke opfylder kriterierne. På den måde kan kommunerne, på baggrund af rådgivning fra vandrådene, i princippet melde ind blandt alle de 8.500 km små vandløb. Efterfølgende skal træffes politisk beslutning om, hvordan disse ekstra indmeldte vandløb skal håndteres – herunder på hvilket grundlag, de eventuelt måtte blive taget ud.

Det bemærkes med hensyn til afgrænsningen af de små vandløb i vandområdeplanerne, at der ikke er en fast form for, hvordan de skal udvælges. Det hviler på et nationalt skøn over vandområdernes betydning i forhold til vandrammedirektivets formål og mål. Både den nuværende og det reviderede udkast til afgræsning er baseret på eksisterende data med enkelte genberegninger. Der er ikke foretaget en fysisk gennemgang af vandløbene, hvorfor det er afgørende, at kommuner og vandråd på baggrund af deres viden om lokale forhold kvalificerer udkastet til afgrænsningen inden der træffes endelige beslutning om en ny afgræsning, således at den lokale viden bringes i spil mhp., at der på den

ene side tages smalle, flade og gravede vandløb eller vandløb med begrænset økologisk potentiale ud, og at det på den anden side sikres at de vandløb der ikke falder indenfor denne definition bevares i vandområdeplanerne.

Opdateret udkast til afgrænsning af vandløb

Der er med udgangspunkt i et fagligt arbejde udført af Aarhus Universitet udarbejdet et opdateret udkast til teknisk afgrænsning af hvilke vandløb det vil være mest relevant at se på ud fra de i Fødevarer- og landbrugspakken anførte kriterier. Konkret er denne genberegning foretaget ved at justere på en række af de kriterier, der også indgik i afgrænsningen af de 19.000 km vandløb.

Genberegningen er ud fra de tilgængelige data sket med udgangspunkt i, at vandløbet med 50 pct. sandsynlighed kan opnå målopfyldelse.

Desuden er der medtaget et nyt kriterium for okker, da Aarhus Universitet har vurderet, at vandløb med en værdi over 0,5 mg/l ferrojern har en reduceret overlevelse af ørredæg og -larver og på denne baggrund har svært ved at opnå god tilstand. Stærkt okkerpåvirkede vandløb vil derfor også udgå af vandplanlægningen. Der er ikke justeret på kravet til fald, da Aarhus Universitets nye beregninger viser, at selv vandløb med meget lidt fald har god sandsynlighed for at opnå målopfyldelse.

Det er forventningen, at der på baggrund de tekniske kriterier vil kunne peges på ca. 900-1.500 km vandløb, som det vil være særlig relevant for vandrådene at se på. På nuværende tidspunkt er tallet angivet som et spænd, da det afhænger af tilretning af data og kommuner og vandråds tilbagemeldinger.

Fremadrettet vil kunstige og stærkt modificerede vandløb med oplande under 10 km² og vandløb med blød bund med oplande under 10 km² ikke indgå i vandplanlægningen. Det kan dog ikke udelukkes, at der vil være undtagelser herfor, da det er nødvendigt at fastholde de vandløb, der forbinder hele vandløbssystemer.

Forligskredsen beslutter på grundlag af kommunernes/vandrådernes indmelding og med SVANA's efterfølgende vurdering heraf den endelige afgrænsning af hvilke vandløb, der medtages i vandområdeplanerne.

2. Arbejdet med at kvalificere og revidere udpegningen af kunstige og stærkt modificerede vandløb

Der er i de gældende vandområdeplaner udpeget ca. 750 km vandløb som kunstige og ca. 750 km vandløb som stærkt modificerede med den konsekvens, at de pågældende vandløb skal opnå miljømålet godt økologisk potentiale frem for god økologisk tilstand. Blandt de ca. 6000 km store og små vandløb, der ikke har opnået god økologisk tilstand endnu, vil der kunne være yderligere kunstige og stærkt modificerede vandløb.

Kommunerne skal på baggrund af drøftelserne i vandrådene og med angivelse af hovedsynspunkter heri indsende deres forslag til vandløb til nærmere undersøgelse til SVANA.

Der gennemføres i første omgang således en overordnet screening, hvor kommuner under inddragelse af vandråd til SVANA indmelder til et bruttoregister alle de vandløbsstrækninger, som efter deres helhedsvurdering er potentielle kandidater til udpegning som kunstige eller stærkt modificerede. Kommunerne skal under inddragelse af vandråd samtidig indsende konkrete oplysninger om de enkelte vandløb, herunder om bl.a. type, karakterisering herunder modifikation, fornøden indsats for målopfyldelse, karakteristik af de omkringliggende arealer og konsekvenser af at gennemføre den fornødne indsats. SVANA vil herefter inden for en nærmere fastsat ramme [xx mio kr] prioritere

vandløb, der bør analyseres nærmere. Udvælgelsen vil blive baseret på sammenlignelige vandløb, der kan grupperes. Dette med henblik på gennem konsulentundersøgelserne at få undersøgt, om der kan skabes grundlag for udpegning af kunstige eller stærkt modificerede vandløb på en mere enkel og mere omkostningseffektiv måde. Dvs. om der er en sammenhæng mellem indsatser og konsekvenserne heraf for sammenlignelige vandløb med sammenlignelige omkringliggende arealer, som vil kunne lægges til grund for en udpegning af vandløb i grupper. Herefter søges en vurdering af de resterende indmeldte vandløbstrækninger gennemført for [yy] mio. kr. via det nye faglige grundlag.

Det er ambitionen, at denne metode skal gøre det muligt, at nå igennem alle de vandløbstrækninger kommunerne melder ind, hvilket dog afhænger af kvaliteten af indmeldinger fra kommuner og vandråd vedrørende oplysninger om de enkelte vandløb, og om der på baggrund af konsulentundersøgelsen kan skabes det fornødne faglige grundlag.

Hvis det ikke måtte vise sig muligt at etablere et sådant grundlag, gennemføres i stedet yderligere konsulentundersøgelser af konkrete vandløb med henblik på udpegning af disse.

Forligskredsen beslutter på grundlag af kommunernes/vandrådernes indmelding, den efterfølgende undersøgelse og derefter med SVANA's vurdering heraf den endelige udpegning af vandløb som evt. kunstige eller stærkt modificerede.

3. Særligt om afvanding i små vandløb omfattet af vandplanlægningen

Det fremgår endvidere af aftaleteksten Fødevarer- og landbrugspakken, at

"Aftaleparterne har valgt at vurdere de små vandløb (de ca. 10.000 km) i forventning om, at dette ikke vil give anledning til problemer med afledning af vand fra dyrkningsfladen. Hvis det mod forventning viser sig, at afledningen i disse vandløb bliver problemfyldt som følge af, at de er medtaget i afgrænsningen, vil dette blive drøftet og håndteret i aftalekredsen."

Konkret sikres dette ved, at der foretages en vurdering af, om gennemførelsen af en indsats vil have uforholdsmæssigt store konsekvenser (fx oversvømme et areal), før indsatsen igangsættes. Vurderingen foretages for hver indsats. Viser vurderingen, at indsatsen har uforholdsmæssigt store omkostninger, gennemføres indsatsen ikke.

Vandløb, der er omfattet af afgrænsningen og dermed en del af vandområdeplanerne, vil ikke automatisk være omfattet af en konkret indsats. For de vandløb hvor der ikke er planlagt en indsats, vil det nuværende retstilstand forsætte uændret idet de gældende vandløbsregulativer opretholdes. Endvidere er der igangsat et arbejde med at gennemgå den eksisterende lovgivning med relation til vandløbsområdet, hvor et ekspertudvalg skal komme med en række anbefalinger til, hvordan lovgivningen kan justeres, så de øgede nedbørsmængder i bedre grad kan håndteres.